

Op de weg van de liefde bij de mens blijven die lijdt

Boodschap van paus Franciscus voor de 30ste Wereldziekendag op 11 februari, gedachtenis van de Onze Lieve Vrouw van Lourdes. Dit jaar is het thema “Weest barmhartig, zoals uw Vader barmhartig is” (Lc. 6, 36).

11-2-2022

Dierbare broeders en zusters,

Dertig jaar geleden voerde de heilige Johannes Paulus II de

Wereldziekendag in om het volk Gods, de katholieke sanitaire instellingen en de burgerlijke samenleving te sensibiliseren voor de zieken en iedereen die zorg voor hen draagt.[1]

Wij zijn de Heer dankbaar voor de weg die in deze jaren afgelegd werd in de lokale Kerken van de hele wereld. Vele stappen voorwaarts werden gezet, maar er blijft nog een lange weg te gaan om, vooral op plaatsen en in toestanden van grotere armoede en uitsluiting, aan alle zieken de zorgen en pastorale begeleiding te geven waar zij nood aan hebben, zodat zij hun ziekte kunnen doormaken in vereniging met de gekruisigde en verrezen Christus. Moge de viering van de 30ste Wereldziekendag – waarvan het hoogtepunt omwille van de pandemie niet zal kunnen plaatshebben zoals voorzien in Arequipa in Peru, maar wel in de

Sint-Pietersbasiliek in het Vaticaan – ons helpen om te groeien in nabijheid en dienstbaarheid aan zieken en hun familie.

1. Barmhartig zoals de Vader

Het thema dat voor deze dertigste Dag gekozen werd: “*Weest barmhartig, zoals uw Vader barmhartig is*” (Lc. 6, 36), richt onze blik eerst en vooral naar God “rijk aan erbarming” (Ef. 2, 4), die altijd naar zijn kinderen kijkt met de liefde van een vader, ook wanneer ze zich van hem verwijderen.

Barmhartigheid is inderdaad Gods naam bij uitstek. Zij drukt zijn natuur uit, niet als een gelegenheidsgevoel maar als een kracht die aanwezig is in al wat hij doet. Hij is tegelijk kracht en tederheid. Daarom kunnen wij met verbazing en dankbaarheid zeggen dat de barmhartigheid van God zowel de dimensie van het

vaderschap en het moederschap bevat[2], want hij zorgt voor ons met de kracht van een vader en de tederheid van een moeder, en verlangt ons altijd het nieuwe leven te geven in de Heilige Geest.

2. Jezus, barmhartigheid van de Vader

De grootste getuige van de barmhartige liefde van de Vader voor de zieken is zijn enige Zoon. Hoe dikwijls spreken de Evangelies ons over de ontmoetingen van Jezus met mensen die door allerlei ziekten getroffen zijn. Hij “trok rond door geheel Galilea, terwijl Hij als leraar optrad in hun synagogen, de Blijde Boodschap verkondigde van het Koninkrijk en alle ziekten en alle kwalen onder het volk genas” (Mt. 4, 23). Wij kunnen ons de vraag stellen: waarom deze bijzondere aandacht van Jezus voor zieken, zodanig dat dit zelfs het belangrijkste wordt

binnen de zending van de apostelen,
die door de Meester uitgezonden
worden om het Evangelie te
verkondigen en zieken te genezen?
[3]

Een denker van de 20ste eeuw
suggereert ons een reden: “Pijn
isoleert op een absolute manier en
uit dit absoluut isolement ontstaat de
oproep aan de ander, het aanroepen
van de ander”.[4] Wanneer iemand
in zijn eigen lichaam kwetsbaarheid
en leed ervaart door ziekte, bezwaart
het zijn hart, neemt de angst toe,
vermenigvuldigen de vragen zich, en
wordt de vraag naar zingeving door
wat er gebeurt, urgenter. Hoe
kunnen we in dit verband de vele
zieken vergeten die in deze
pandemie, in de eenzaamheid van de
intensieve zorgen het laatste deel
van hun leven hebben doorgebracht,
zeker geholpen door edelmoedige
zorgverleners, maar ver van de
affectie van degenen die hun het

meest dierbaar zijn en het belangrijkste in hun leven op aarde? Vandaar het belang om getuigen van Gods liefde bij zich te hebben, die naar het voorbeeld van Jezus - de barmhartigheid van de Vader-, de olie van de troost en de wijn van de hoop uitgieten over de wonden van de zieken.[5]

3. Het lijdende lichaam van Christus aanraken

Jezus' uitnodiging om barmhartig te zijn zoals de Vader krijgt een bijzondere betekenis voor mensen in de gezondheidssector. Ik denk aan artsen, verpleegkundigen, laboranten, verzorgenden en ook de vele vrijwilligers die hun kostbare tijd wijden aan mensen die lijden. Dierbare zorgverleners, uw dienstverlening aan zieken, met liefde en bekwaamheid verricht, overstijgt de grenzen van het beroep zodat zij een zending wordt. Uw

handen die het lijdende lichaam van Christus aanraken kunnen een teken zijn van de barmhartige handen van de Vader. Wees bewust van de grote waardigheid van uw beroep en van de verantwoordelijkheid die het meebrengt.

Laat ons de Heer zegenen voor de vooruitgang van de medische wetenschap in de laatste tijd; nieuwe technologieën maken voor de zieken een therapeutisch parcours mogelijk dat een grote weldaad voor hen is; onderzoek blijft zijn waardevolle bijdrage leveren om bekende en nieuwe ziektes te bestrijden; de geneeskunde van de revalidatie heeft haar kennis en competentie ruim ontwikkeld. Maar dat alles mag ons de eigenheid van elke zieke niet doen vergeten, met zijn waardigheid en kwetsbaarheid.[6] De zieke is altijd belangrijker dan zijn ziekte en daarom mag iedere therapeutische benadering het luisteren naar de

patiënt, naar zijn geschiedenis en angsten niet verwaarlozen. Ook als het niet mogelijk is te genezen, het is altijd mogelijk te verzorgen, het is altijd mogelijk te troosten, het is altijd mogelijk nabij te zijn wat meer blijk geeft van belangstelling voor de persoon dan voor zijn pathologie. Daarom verlang ik dat de opleiding van het gezondheidspersoneel ruimte laat voor het luisteren en de relationele dimensie.

4. Plaatsen voor verzorging, huizen van barmhartigheid

De Wereldziekendag is ook een gunstige gelegenheid om aandacht te geven aan de plaatsen voor verzorging. In de loop der eeuwen heeft de christengemeenschap, door barmhartigheid voor de zieken gedreven, talloze “herbergen van de goede Samaritaan” geopend, waar allerlei zieken konden ontvangen en verzorgd worden, vooral wie door

zijn behoefte, sociale uitsluiting of de moeilijkheden om bepaalde ziektes te verzorgen, geen antwoord vond op zijn vraag naar gezondheid. In zo'n situaties zijn het de kinderen, de bejaarden en de meest kwetsbaren die de prijs betalen. Barmhartig zoals de Vader, lieten vele missionarissen de verkondiging van het Evangelie gepaard gaan met de bouw van ziekenhuizen, dispensaria en verzorgingshuizen. Het zijn waardevolle werken die de christelijke liefde vorm geven, en de liefde van Christus waarvan zij als zijn leerlingen getuigen, geloofwaardiger maken. Ik denk vooral aan de armste gebieden van de planeet, waar men soms lange afstanden moet afleggen om verzorgingscentra te vinden die ondanks hun beperkte middelen, geven wat zij hebben. De weg is nog lang en in sommige landen blijft gepaste zorgverlening een luxe, waarvan het tekort aan beschikbare

vaccins tegen Covid-19 in de armste landen een bijvoorbeeld is; maar nog meer het gebrek aan zorgverlening voor ziektes waarvoor heel wat eenvoudigere geneesmiddelen nodig zijn.

In deze context wens ik opnieuw het belang te bevestigen van katholieke gezondheidsinstellingen: zij zijn een waardevolle schat om in stand te houden en over te waken; de geschiedenis van de Kerk is gekenmerkt door hun nabijheid bij de armste zieken en in de meest vergeten situaties.^[7] Hoeveel stichters van religieuze families wisten te luisteren naar de roep van broeders en zusters die geen toegang hebben tot de zorgverlening of slecht verzorgd worden, en die zij met hun toewijding verzorgden! Ook vandaag, is hun aanwezigheid zelfs in de meest ontwikkelde landen, een zegen want zij kunnen naast de competente verzorging van het lichaam, altijd de

liefde bieden waarvoor de zieke en zijn familie in het midden van de aandacht staan. In een tijd waarin de wegwerpcultuur zo verspreid is en het leven niet altijd waardig bevonden wordt om aanvaard en geleefd te worden, kunnen deze instellingen als huizen van barmhartigheid, een voorbeeld zijn voor de verzorging en het behoeden van elk leven, ook het meest kwetsbare, vanaf het begin tot zijn natuurlijk einde.

5. Pastorale barmhartigheid: aanwezigheid en nabijheid

In de loop van deze dertig jaren heeft de gezondheidspastoraal zijn onmisbare dienstverlening altijd meer erkend gezien. Als de ergste discriminatie waaraan de armen lijden – en zieken zijn arm aan gezondheid – het gebrek is aan spirituele aandacht, kunnen wij niet nalaten hun Gods nabijheid te

bieden, zijn zegen, zijn Woord, de viering van de Sacramenten en het aanbieden van een weg van groei en rijping in het geloof.[8] Hieromtrent zou ik eraan willen herinneren dat zieken nabij zijn en hen pastoraal begeleiden, niet alleen de voorbehouden taak is van enkele bedienaars die zich daaraan wijden. Ziekenbezoek is een uitnodiging die Christus richt tot al zijn leerlingen. Hoeveel zieken en bejaarden wonen thuis en verwachten bezoek! De bediening van de troost is een plicht van elke gedoopte, in herinnering aan het woord van Jezus: “Ik was ziek en gij hebt Mij bezocht” (Mt. 25, 36).

Dierbare broeders en zusters, ik vertrouw alle zieken en hun familie toe aan de voorspraak van Maria, heil van de zieken. Mogen zij in vereniging met Christus, die het leed van de wereld op zich neemt, zingeving vinden, troost en

vertrouwen. Ik bid voor al het
gezondheidspersoneel opdat het rijk
aan erbarmen, naast de gepaste
verzorging ook broederlijke
nabijheid biedt aan de patiënten.

Aan iedereen geef ik van harte de
apostolische Zegen.

Rome, Sint-Jan-in-Lateranen, 10
december 2021, gedachtenis van
Onze Lieve Vrouw van Loretto.

Franciscus

.....

[1] Vgl. heilige Paus Johannes Paulus
II, Brief, *Aan Kardinaal Angelini over
de instelling van een Wereldziekendag*
(13 mei 1992).

[2] Vgl. Jes. 49, 15.

[3] Vgl. Lc. 9, 2.

[4] E. Lévinas, « *Une éthique de la souffrance* », in *Souffrances. Corps et âme, épreuves partagées*, a cura di J.-M. von Kaenel, Autrement, Parijs 1994, pp. 133-135.

[5] Vgl. Congregatie voor de Eredienst en de Sacramenten, Editio typica tertio emendata 2002/2008, *Missale Romanum* (6 oktober 2008). Prefatie VIII, *Jezus goede Samaritaan*.

[6] Vgl. Paus Franciscus, Toespraak, Bij gelegenheid van de audiëntie van de Italiaanse vereniging van chirurgen en tandheelkundigen, *Artsen: van ieder klinisch geval een menselijke ontmoeting maken* (20 september 2019), 4.

[7] Vgl. Paus Franciscus, Angelus/ Regina Caeli, 15de Zondag door het Jaar (Jaar B) - Gemelli ziekenhuis, Rome, *Wat betekent “zalving”?* (11 juli 2021), 2.

[8] Vgl. Paus Franciscus,
Postsynodale Apostolische
Exhortatie, Over de verkondiging
van het Evangelie in de wereld van
vandaag - Naar aanleiding van de
Bisschoppensynode 2012 over de
nieuwe evangelisatie, *Evangelii
Gaudium* (24 nov 2013), 200.

Vertaling: RK Documenten

Paus Franciscus

pdf | Document automatisch
aangemaakt door [https://opusdei.org/nl-
nl/article/op-de-weg-van-de-liefde-bij-
de-mens-blijven-die-lijdt/](https://opusdei.org/nl-nl/article/op-de-weg-van-de-liefde-bij-de-mens-blijven-die-lijdt/) (29-3-2026)